

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obo/27/2015
Identifikačné číslo spisu:	6007200755
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6007200755.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: UNIVERSUM-REAL, s. r. o., so sídlom Kuzmányho 7, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 35 703 105, právne zastúpeného JUDr. F. K., advokátkou, so sídlom K., proti žalovanému: BTS & Partners, a. s., so sídlom Námestie osloboditeľov 20, 040 01 Košice, IČO: 36 570 494, právne zastúpeného CHOCHOLAK & ČESLA s. r. o., so sídlom Krmanova 6, 040 01 Košice, IČO: 36 857 416, o určení, že žalovaný nemá voči žalobcovi právo na zaplatenie sumy vo výške 1 933 023,04 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 01. júna 2015, č. k. 52/Cbi/25/2007-598, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 01. júna 2015, č. k. 52Cbi/25/2007-598 v napadnutej časti z r u š u j e a v rozsahu zrušenia vec v r a c i a súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom zo dňa 01. júna 2015, č. k. 52Cbi/25/2007-598 návrh žalovaného na prerušenie konania do skončenia dovolacieho konania zamietol. Tiež určil, že žalovaný nemá voči žalobcovi právo na zaplatenie sumy 1 933 023,04 eur s príslušenstvom, ani právo na zmluvnú pokutu zo zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej dňa 16. októbra 2003 medzi Ing. E. B. ako postupcom a žalovaným ako postupníkom, ktorú si prihlásil do vyrovnacieho konania č. 55V/7/2004 vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici s tým, že o náhrade trov konania rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca sa žalobou doručitou súdu dňa 09. júla 2007 domáhal určenia, že pohľadávka veriteľa BTS & Partners, a. s., Košice vo výške 1 933 023,04 eur sa nepovažuje za zistenú.

V priebehu konania žalobca navrhol pripustiť zmenu žaloby tak, že žalovaný nemá voči žalobcovi právo na zaplatenie sumy 1 933 023,04 eur s príslušenstvom, ani právo na zmluvnú pokutu zo zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej dňa 16. novembra 2003 medzi Ing. E. B. ako postupcom a žalovaným ako postupníkom, ktorú si prihlásil do vyrovnacieho konania č. 55V/7/2004 vedeného na Krajskom súde

v Banskej Bystrici.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 03. decembra 2012, č. k. 52Cbi/25/2007-398 žalobu zamietol s tým, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Na odvolanie žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením zo dňa 31. marca 2014 sp. zn. 3Obo/7/2013 rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky žalobca predložil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/166/2013-561 zo dňa 25. júna 2014, ktorým Krajský súd v Bratislave zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava III č. k. 25Cb/112/2008-403 z 04. októbra 2010 tak, že určil, že zmluva o prevode obchodného podielu spoločnosti SYNAKO spol. s r. o. Banská Bystrica uzavretá medzi žalobcom (UNIVERSUM-REAL, s. r. o.) a žalovaným (Ing. E. B.) dňa 02. júna 2003 je absolútne neplatná a na jej základe ani podľa Dohody o odplate zo dňa 03. júna 2003 uzavretej medzi žalobcom a žalovaným nevzniklo právo na zaplatenie odmeny.

Žalovaný vo vzťahu k rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/166/2013-561 zo dňa 25. júna 2014 uviedol, že súd prvého stupňa je povinný sám posúdiť platnosť Zmluvy o prevode obchodného podielu zo dňa 02. júna 2003 a nemá vychádzať z uvedeného rozsudku Krajského súdu v Bratislave, nakoľko nebol účastníkom konania vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 25Cb/112/2008, resp. na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 3Cob/166/2013. Žalovaný uviedol, že na Ing. Cyrila Syča bol vyhlásený konkurz, pričom poukázal na ust. § 47 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z., podľa ktorého v konaniach prerušených podľa ods. 1 možno pokračovať na návrh správcu, správca sa podaním návrhu v konaní stáva účastníkom konania namiesto úpadcu. Zároveň žalovaný namietol žalobný petit, keďže spor vyvolaný podľa § 59 ods. 5 zákona o konkurze a vyrovnaní nie je obdobným sporom o určenie spornosti, čo do právneho dôvodu, výšky a poradia pohľadávok, keď rozsudok spočíva v tom, že výsledok sporu vedeného podľa § 59 zákona o konkurze a vyrovnaní nemá bezprostredný vplyv na ďalší priebeh a výsledok vyrovnacieho konania. Ďalší rozdiel spočíva v tom, že ako účastník konania nevystupuje správca, ale dlžník. Z uvedeného vyplýva, že nemôže ísť o incidenčný spor, v ktorom sa zisťuje pohľadávka, ako je to v konkurznom konaní, a má za to, že žalobca si neuplatnil svoj nárok riadne a včas. V tejto súvislosti poukázal žalovaný na podanie žalobcu zo dňa 27. februára 2011, v ktorom žalobca žiadal o zmenu žaloby v zmysle § 95 O. s. p., z čoho je zrejmé, že žalobca potvrdil, že nesprávne formuloval petit, a teda že si svoje nároky neuplatnil v súlade s § 59 ods. 5 zákona o konkurze a vyrovnaní riadne a včas. Žalovaný má za to, že súd musí o podaní žalobcu, ktoré je zmenou žaloby, rozhodnúť podľa § 95 O. s. p. a nesúhlasí so závermi Krajského súdu v Banskej Bystrici, že predmetné podanie žalobcu nie je zmenou žaloby.

Z obsahu spisu Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 25Cb/112/2008 súd prvého stupňa zistil, že Krajský súd v Bratislave konal s Ing. E. B. ako žalovaným a rozsudok č. k. 3Cob/166/2013-561 zo dňa 25. júna 2014 sa doručoval právnej zástupkyňi žalovaného JUDr. Z. R. a zároveň aj správkyni konkurznej podstaty žalovaného JUDr. Q. D., ktorá ho prevzala dňa 16. septembra 2014. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/166/2013-561 zo dňa 25. júna 2014 nadobudol právoplatnosť dňa 16. septembra 2014. Krajský súd v Bratislave konal v čase, keď bol na majetok žalovaného Ing. Cyrila Syča vyhlásený konkurz, priamo s úpadcom, avšak uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, preto je ním viazaný aj Krajský súd v Banskej Bystrici.

Súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalobca má na podaní žaloby naliehavý právny záujem, nakoľko naliehavý právny záujem na podaní žaloby predstavuje už ustanovenie § 59 ods. 5 zákona o konkurze a vyrovnaní. Na podanie žaloby bol žalobca vyzvaný súdom. Z uvedeného je zrejmé, že žalobca má na podaní žaloby naliehavý právny záujem.

K podaniu žalobcu zo dňa 27. februára 2011 prvostupňový súd uviedol, že sa nejedná o zmenu žaloby podľa § 95 O. s. p., preto môže konať aj bez zmeny žaloby o tomto petite. Žalobca bol vyzvaný súdom na uplatnenie popretej žaloby, ktorý si ju uplatnil, riadil sa teda viac - menej výrokom, ktorý bol uvedený v uznesení Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 18. apríla 2007, č. k. 55V/7/2004-614 v spojení s opravným uznesením zo dňa 06. júna 2007 č. k. 55V/7/2004-647 a až na námietku žalovaného upravil

petit žaloby. Súd prvého stupňa vychádzal z rôznych rozhodnutí, podľa ktorých zmenou návrhu na začatie konania je predovšetkým rozšírenie návrhu, t. j., že žalobca žiada viac ako požadoval v návrhu na začatie konania, prípadne ak žalobca žiada iné plnenie ako v návrhu na začatie konania, alebo ak žiada žalobca iné plnenie na základe iného skutkového stavu než uviedol v návrhu na začatie konania.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom č. k. 3Cob/166/2013-561 zo dňa 25. júna 2014 zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava III č. k. 25Cb/112/2008-403 zo dňa 04. októbra 2010 tak, že určil, že zmluva o prevode obchodného podielu spoločnosti SYNAKO spol. s r. o. Banská Bystrica uzavretá medzi žalobcom (UNIVERSUM-REAL, s. r. o.) a žalovaným (Ing. E. B.) dňa 02. júna 2003 je absolútne neplatná a na jej základe ani podľa Dohody o odplate zo dňa 03. júna 2003 uzavretej medzi žalobcom a žalovaným nevzniklo žalovanému právo na zaplatenie odmeny. Súd prvého stupňa bol povinný na základe názoru vysloveného v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Obo/43/2011 zaoberať sa prejudiciálne otázkou platnosti zmluvy o postúpení pohľadávok s tým, že postúpiť možno len existujúcu pohľadávku. Pohľadávku, ktorá sa zakladá na neplatnej zmluve o prevode obchodného podielu, nemožno postúpiť, pretože platne nevznikla. Súd mal preto za to, že ak už v inom konaní právoplatne súd rozhodol, že zmluva o prevode obchodného podielu zo dňa 02. júna 2003 je absolútne neplatná a na jej základe ani podľa Dohody o odplate zo dňa 03. júna 2003 nevzniklo Ing. E. B. právo na zaplatenie odmeny, nemohla byť potom platne uzatvorená ani Zmluva o postúpení pohľadávky medzi postupcom Ing. E. B. a postupníkom BTS & Partners, a. s. Košice z 16. októbra 2003, pretože predmetom zmluvy bola dohoda zmluvných strán, že postupca postúpi na postupníka nezaplatenú časť odplaty za prevod obchodného podielu v spoločnosti SYNAKO spol. s r. o. Bratislava, ktorej pôvodná výška bola stanovená v Dohode o odplate za prevod obchodného podielu uzavretej medzi dlžníkom ako nadobúdateľom a postupcom ako prevodcom dňa 03. júna 2003. Následne nemohol byť platne uzatvorený ani Dodatok č. 1 k zmluve o postúpení pohľadávok. Ak podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky možno postúpiť len existujúcu pohľadávku, nemohol žalovaný nadobudnúť práva z absolútne neplatnej zmluvy. Ak bola absolútne neplatná Zmluva o prevode obchodného podielu spolu s Dohodou o odplate za prevod obchodného podielu, nemohol potom ani žalobca ako povinný v notárskej zápisnici č. N 656/2003, Nz 55088/2003 zo dňa 02. júla 2003 uznať svoj dlh voči oprávnenému Ing. E. B. vo výške 105 100 000,- Sk vyplývajúci z absolútne neplatnej Zmluvy o prevode obchodného podielu zo dňa 02. júna 2003, spolu so zmluvnou pokutou vo výške 1,5 % z dlžnej sumy mesačne, keďže záväzok a uznanie tohto záväzku aj v predmetnej notárskej zápisnici odvíjal žalobca od absolútne neplatnej zmluvy o prevode obchodného podielu a s ňou súvisiacej Dohody o výplate obchodného podielu zo dňa 03. júna 2003. Ak potom žalobca uznal na základe notárskej zápisnice neexistujúci dlh, nespĺňa takáto notárska zápisnica predpoklady spôsobilosti exekučného titulu v zmysle ust. § 41 ods. 2 písm. c/ Exekučného poriadku. Ak žalobca v notárskej zápisnici uznal záväzok, ktorého predmetom je nemožné plnenie vzhľadom na absolútnu neplatnosť Zmluvy o prevode obchodného podielu, je takého uznanie záväzku v zmysle § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka neplatné.

Vo svojom rozhodnutí prvostupňový súd poukázal na ustanovenie § 159 ods. 2 O. s. p., podľa ktorého je viazaný rozhodnutím iného súdu o vyslovení platnosti, resp. neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu. Keďže došlo k právoplatnému rozhodnutiu o tom, že zmluva o prevode obchodného podielu je neplatná, má súd za to, že je týmto rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave viazaný, aj keď okruh účastníkov nie je totožný s účastníkmi v konaní vedenom pod sp. zn. 52Cbi/25/2007, pretože v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 25Cb/112/2008 sa riešila otázka, od ktorej sa odvíja nárok žalobcu v rozhodovanej veci.

Na základe uvedeného aj vzhľadom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovel.

Proti tomuto rozsudku vo výroku, ktorým súd prvého stupňa žalobe vyhovel, podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol, aby odvolací súd v zmysle ust. § 221 ods. 1 a 2 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Žalovaný podal odvolanie z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a/, b/, d/ a f/ O. s. p.

Žalovaný uviedol, že žalobca sa žalobou zo dňa 04. júla 2007 domáhal určenia, že pohľadávka veriteľa BTS & Partners, a. s., so sídlom Námestie osloboditeľov 20, Košice, vo výške 58 234 252,20 Sk sa nepovažuje za zistenú. Následne písomným podaním zo dňa 27. februára 2011 žalobca žiadal v zmysle § 95 ods. 1 a 2 O. s. p. pripustiť zmenu návrhu tak, že súd určuje, že žalovaný nemá voči žalobcovi právo na zaplatenie sumy 58 234 252,- Sk (1 933 023,04 eur) s príslušenstvom, ani právo na zmluvnú pokutu zo zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej dňa 16. novembra 2003 medzi Ing. E. B. ako postupcom a žalovaným ako postupníkom, ktorú si prihlásil do vyrovnacieho konania č. 55V/7/2004 vedeného na Krajskom súde v Banskej Bystrici. Žalovaný sa nestotožňuje so závermi súdu prvého stupňa, ktorý vyhodnotil podanie žalobcu tak, že nejde o zmenu žaloby. Za zmenu žaloby je potrebné považovať zmenu žalobnej žiadosti (petitu žaloby). Z výroku rozsudku prvého stupňa vyplýva, že žalobca požadoval určenie týkajúce sa inej pohľadávky, ako označil v žalobe, resp. v pôvodnom petite žaloby zo dňa 04. júla 2007.

Súd prvého stupňa napriek tomu, že nerozhodol o návrhu žalobcu na zmenu žaloby, konal a rozhodol o zmenenej žalobe, ak rozhodol tak, ako je to uvedené vo výroku rozsudku vo veci samej. Súd tak rozhodol o veci, ktorá nebola predmetom konania, rozhodol teda ultra petitem. Zároveň žalovaný uviedol, že ak by zmenený návrh vyplývajúci z podania žalobcu zo dňa 27. februára 2011 bol žalobou podľa § 59 ods. 5 zákona o konkurze a vyrovnaní, išlo by o žalobu podanú po uplynutí stanovenej lehoty, čo je dôvodom pre zamietnutie žaloby.

Podľa názoru žalovaného nemal byť rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. júna 2014 č. k. 3Cob/166/2013-561 pre súd prvého stupňa záväzný, a preto nemohol z neho vychádzať. Žalovaný nebol účastníkom konania vedeného na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 25Cb/112/2008, resp. na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 3Cob/166/2013. Súd nesprávne aplikoval vo veci ustanovenie § 159 ods. 2 O. s. p., resp. si ho nesprávne vyložil, ak vychádzal z toho, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. júna 2014 č. k. 3Cob/166/2013-561 je preň záväzný pri rozhodovaní vo veci. Pri riešení otázky viazanosti súdu posúdením hmotnoprávneho vzťahu účastníkov konania v inom súdnom konaní je nevyhnutná totožnosť účastníkov konania.

Krajský súd v Banskej Bystrici pri rozhodovaní vo veci nevzal do úvahy existenciu právoplatného rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 30. novembra 2009 č. k. 10C/187/2003-618, ktorým bola zamietnutá žaloba žalobcu o určenie, že žalobcovi nevznikol žiadny právny záväzok voči žalovanému v 2. rade na základe zmluvy o postúpení pohľadávky medzi žalovaným v 1. rade a žalovaným v 2. rade. Existuje teda právoplatné rozhodnutie súdu vo vzťahu k právnej otázke, či žalobcovi vznikol právny záväzok voči žalovanému na základe zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej medzi Ing. E. B. a žalovaným. Pritom platí, že ide o tých účastníkov konania a ide o tú istú vec.

Vo veci notárskej zápisnice č. N 656/2003, Nz 55088/2003 zo dňa 02. júla 2003 ako exekučného titulu, žalovaný uvádza, že táto je po formálnej a materiálnej stránke vykonateľným exekučným titulom, ktorý zaväzuje žalobcu. Súd prvého stupňa nemal právomoc preskúmavať notársku zápisnicu ako exekučný titul. Zákon nerozlišuje medzi exekučnými titulmi z hľadiska toho, či mu predchádzalo alebo nepredchádzalo preskúmanie veci súdom z hľadiska hmotného práva. V tomto zmysle notárska zápisnica ako vykonateľný exekučný titul požíva rovnakú súdnu ochranu, aká sa poskytuje vykonateľnému rozhodnutiu súdu. Súd sa má obmedziť iba na zistenie, či exekučný titul je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej, či zaväzuje dlžníka a či po nadobudnutí vykonateľnosti nastala alebo nenastala skutočnosť, podľa ktorej uložená povinnosť zanikla, či došlo k jej zmene alebo k zmene povinného subjektu. Pokiaľ nebola vyslovená neplatnosť vyhlásenia žalobcu o súhlase s vykonateľnosťou záväzku obsiahnutého v notárskej zápisnici, nemal by súd neprihliadať na notársku zápisnicu. Z uvedených dôvodov musí súd vychádzať z toho, že notárska zápisnica je po formálnej a materiálnej stránke vykonateľným exekučným titulom.

Žalovaný uviedol, že neexistencia pohľadávky nespôsobuje neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky, ako to vyplýva z judikatúry (R 119/2003). Zároveň žalovaný spochybnil záver súdu prvého stupňa o tom, že zmluva o prevode obchodného podielu je neplatným právnym úkonom. Podľa jeho názoru

zmluva o prevode obchodného podielu a dohoda o odplate predstavujú perfektný právny úkon.

K odvolaniu žalovaného sa písomne vyjadril žalobca podaním zo dňa 18. augusta 2015. Žalobca považuje rozsudok súdu prvého stupňa za vecne správny, a preto navrhol, aby ho odvolací súd potvrdil.

Žalobca sa stotožňuje s názorom prvostupňového súdu, že v prejednávanej veci potom, čo v konaní pred súdom po podaní žaloby inak formuloval petit žaloby, nie je zmenou žalobného návrhu. Podľa konštantnej judikatúry ako aj podľa názorov odbornej verejnosti nejde o zmenu žaloby v prípade, ak žalobca rozšíri alebo zmení právnu kvalifikáciu svojho návrhu. Pokiaľ sa žalobca v písomne vyhotovenom návrhu na začatie konania domáhal výroku, že pohľadávka nepovažuje za zistenú a v priebehu konania precizoval tento petit v zmysle, ako ho nakoniec vyslovil Krajský súd v Banskej Bystrici vo svojom rozhodnutí, nešlo zo strany žalobcu o zmenu návrhu, o ktorom by mal súd rozhodnúť, ale len o vyjadrenie inými slovami toho istého cieľa, ktorý žalobca žalobou sledoval, t. j. nezaradiť prihlásenú pohľadávku žalovaného do vyrovnávacieho konania.

K námietke žalovaného ohľadne nezáväznosti rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. júna 2014 sp. zn. 3Cob/166/2013 žalobca uviedol, že táto nemá oporu v zákone. Uvedené rozhodnutie bolo pre konajúci súd záväzné, pretože súd spadá do okruhu všetkých orgánov tak, ako ho definuje ust. § 159 ods. 2 O. s. p. Záujmy upevňovania dodržiavania právneho poriadku si žiadajú, aby s právoplatnosťou súdnych rozhodnutí ráтали predovšetkým súdne orgány.

Žalobca uviedol, že uznať dlh vo forme notárskej zápisnice možno len vtedy, ak tento existuje. Ak záväzok, ktorého sa uznanie dlhu týka, nikdy nevznikol, nemožno ho platne uznať. V tomto smere prvostupňový súd nepochybil, keď konštatoval, že predmetná notárska zápisnica nie je spôsobilým exekučným titulom podľa § 41 ods. 2 písm. c/ Exekučného poriadku.

Otázka platnosti zmluvy o prevode obchodného podielu je už právoplatne vyriešená, preto žalovaný nedôvodne namietka, že zmluva o prevode obchodného podielu je platná. K otázke platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky žalobca uviedol, že postúpiť je možné len existujúcu pohľadávku a pohľadávku, ktorá sa zakladá na neplatnej zmluve, nie je možné postúpiť, pretože platne nevznikla.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal odvolanie žalovaného podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné.

Z obsahu žaloby vyplýva, že uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 18. apríla 2007 č. k. 55V/7/2014-614 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 06. júna 2007 č. k. 55V/7/2004-647 bola žalobcovi ako dlžníkovi určená lehota 30 dní na uplatnenie popretej pohľadávky 58 234 252,20 Sk proti žalovanému ako veriteľovi.

Žalovaný ako veriteľ si vo vyrovnacom konaní vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 55V/7/2004 uplatnil pohľadávku v celkovej výške 58 234 252,20 Sk, ktorú mal nadobudnúť od pôvodného veriteľa Ing. E. B., bytom H. na základe zmluvy o postúpení pohľadávky uzavretej dňa 16. októbra 2003. Žalovaný si svoju pohľadávku do vyrovnacieho konania prihlásil ako vykonateľnú pohľadávku, ktorá má predstavovať nezaplatenú časť odmeny za prevod obchodného podielu, odvolávajúc sa na notársku zápisnicu spísanú dňa 02. júla 2003 na notárskom úrade Mgr. D. A., so sídlom Skuteckého 16, Banská Bystrica pod č. N 656/2003, Nz 55088/2003.

Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní (ďalej len „ZKV“), veritelia musia prihlásiť svoje pohľadávky v lehote ustanovenej v § 50 ods. 3 písm. c /.

V prihláške treba uviesť výšku pohľadávky, právny dôvod jej vzniku a označiť vymáhajúci orgán. Súčasne veritelia uvedú, či si uplatňujú oddelené uspokojenie (§ 28) s presným označením veci, na ktorú sa viaže právo oddeleného uspokojenia. Konkurzní veritelia, ktorí majú trvalý pobyt alebo sídlo v

cudzine, sú povinní v prihláške uviesť meno svojho zástupcu pre doručovanie v tuzemsku, inak im zástupcu pre doručovanie ustanoví na ich náklady súd (§ 56 ods. 2 ZKV).

V zmysle § 56 ods. 3 ZKV, prihlásiť pohľadávku na vyrovnanie musia aj prednostní veritelia (§ 54 ods. 2).

Podľa § 59 ods. 5 ZKV, ak je popretá pohľadávka vykonateľná, súd určí dlžníkovi lehotu na uplatnenie práva podľa ustanovení osobitného zákona s poučením, že zabezpečenú sumu uvoľní v prospech veriteľa, ak lehotu nedodrží. Zabezpečená suma sa uvoľní v prospech veriteľa aj vtedy, ak súd rozhodne v neprospech dlžníka; inak sa uvoľní v prospech dlžníka.

Podľa § 80 písm. c/ O. s. p. sa žalobou možno domáhať, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Žaloba podľa § 59 ods. 5 ZKV predstavuje určovaciu žalobu (§ 80 písm. c/ O. s. p.), na základe ktorej súd rozhoduje, či existuje alebo neexistuje právo, ktoré si veriteľ prihlásil do vyrovnacieho konania. Aby súd takejto žalobe vyhovel, musí mať žalobca naliehavý právny záujem na požadovanom určení.

Naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit (to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu; záver súdu o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá teda posúdenie, či podaná určovacia žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva a či snád' spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie (ZSP 81/2006).

Súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí neskúmal naliehavý právny záujem žalobcu v súlade s ustanovením § 80 písm. c/ O. s. p., nakoľko uviedol, že na podanie takejto žaloby bol žalobca vyzvaný súdom a z uvedeného je zrejmé, že naliehavý právny záujem na podanie takejto žaloby žalobca má.

Súd vo vyrovnávacom konaní neuložil žalobcovi povinnosť podať žalobu, len v súlade s ust. § 59 ods. 5 ZKV určil žalobcovi lehotu, v ktorej môže žalobu podať. Zároveň platí, že naliehavý právny záujem je potrebné posudzovať vo vzťahu ku konkrétnemu žalobnému návrhu naformulovanému žalobcom.

Vo všeobecnosti však platí, že pri žalobe podľa § 59 ods. 5 ZKV, ak žalobca postupuje podľa pokynov súdu vo vyrovnacom konaní, je daný naliehavý právny záujem na určení, či je alebo nie je právo veriteľa, nakoľko rozhodnutím súdu sa definitívne vyrieši otázka neistoty v právnom vzťahu medzi žalobcom ako dlžníkom a žalovaným ako veriteľom. Na základe právoplatného rozhodnutia súdu, ktorým sa žalobe dlžníka vyhovie, vzniká žalobcovi právo na uvoľnenie zabezpečenej sumy (popretá pohľadávka), v prípade zamietnutia žaloby naopak vzniká žalovanému ako veriteľovi právo na vyplatenie popretej pohľadávky zo zabezpečenej sumy.

Ak sa teda žalobca domáha určenia, že žalovaný ako veriteľ nemá právo na zaplatenie pohľadávky popretej správcom alebo dlžníkom vo vyrovnacom konaní, je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení v súlade s ust. § 80 písm. c/ O. s. p. Preto odvolací súd námietku žalovaného uplatňovanú počas prvostupňového konania o nedostatku naliehavého právneho záujmu na podanie predmetnej žaloby, považoval za neopodstatnenú a je správny záver prvostupňového súdu, že je daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení v súlade s ust. § 80 písm. c/ O. s. p.

Základom odvolania žalovaného je argumentácia, že súd prvého stupňa nerozhodol o zmene žaloby a vo svojom rozhodnutí rozhodol ultra petitum.

Podľa § 95 ods. 1 O. s. p. navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania. Zmenený návrh treba ostatným účastníkom doručiť do vlastných rúk, pokiaľ neboli prítomní na pojednávaní, na ktorom došlo k zmene.

Podľa § 95 ods. 2 O. s. p. súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Súd nepripustí zmenu návrhu ani v prípade, ak by na konanie o zmenenom návrhu bol vecne príslušný iný súd. V takom prípade pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu po právoplatnosti uznesenia.

Ustanovenie § 95 O. s. p. je vyjadrením dispozičného oprávnenia žalobcu, podľa ktorého môže v priebehu konania meniť svoje návrhy vo veci samej a tým ich prispôbovať prípadným zmenám, ktoré nastali až po začatí konania.

Ak súd nerozhodne o navrhovanej zmene žaloby vôbec, ide o podstatnú vadu, ktorá znemožňuje účastníkom konania uplatňovať svoje práva. V takomto prípade celé konanie a zároveň aj jeho výsledok v podobe vydaného rozhodnutia treba považovať za zmätočné, lebo súd bez rozhodnutia o (ne)pripustení zmeny nemá s istotou vyriešené, čo je predmetom konania (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. marca 2014 sp. zn. 6Cdo/94/2013).

Žalobu v civilnom konaní treba vnímať ako komplexné podanie žalobcu, ktoré má splňať náležitosti podľa § 79 ods. 1. Pod zmenou žaloby tak treba chápať zmenu akejkoľvek náležitosti, ktorú žaloba má mať. Od toho však treba odlišovať odstránenie vád návrhu na začatie konania, najmä v prípade, keď súd postupuje podľa § 43. Inak povedané, buď na základe výzvy súdu, alebo na základe podania žalobcu, nejde o zmenu žaloby. Rovnako nejde o zmenu žaloby v prípade, ak žalobca predkladá nové dôkazné návrhy najmä so zreteľom na výsledok doterajšieho konania. Rovnako o zmenu žaloby nepôjde ak žalobca rozšíri alebo zmení fakultatívnu právnu kvalifikáciu svojho nároku. Za zmenu žaloby treba považovať: a) zmenu tzv. žalobnej žiadosti (petitu žaloby), alebo b) zmenu tzv. rozhodujúcich skutkových okolností (skutkového stavu), na ktorých žaloba spočíva. Zmena žalobnej žiadosti môže spočívať v zmene buď kvalitatívnej, alebo kvantitatívnej stránky žalobnej žiadosti. Za kvalitatívnu zmenu petitu treba považovať tie situácie, keď žalobca, či už s poukazom na rovnaký (doteraz tvrdený) skutkový stav, prípadne skutkový stav zmenený a doplnený, požaduje niečo iné, než pôvodne (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. novembra 2011 sp. zn. 5Obo/96/2011).

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že prvostupňový súd podanie žalobcu zo dňa 27. februára 2011, v ktorom žiadal pripustiť zmenu žaloby, vyhodnotil ako úpravu, resp. doplnenie pôvodnej žaloby.

Pod pojmom úprava alebo doplnenie žaloby, o ktorom nie je potrebné rozhodnúť podľa § 95 O. s. p., sa rozumie prípad, kedy účastník konania odstraňuje podľa § 43 O. s. p., či už z vlastnej iniciatívy, alebo na základe rozhodnutia súdu vydaného podľa § 43 ods. 1 O. s. p. Ak však žaloba obsahuje všetky predpísané náležitosti v zmysle ustanovenia § 79 ods. 1 O. s. p. a následne žalobca zmení žalobnú žiadosť, hoci na základe rovnakého skutkového stavu, ide o kvalitatívnu zmenu žaloby, kedy žalobca požaduje niečo iné, než žiadal pôvodne.

Súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku v naznačenom smere neskúmal, či podanie žalobcu zo dňa 27. februára 2011 nepredstavuje kvalitatívnu zmenu žaloby. Je pritom potrebné výlučne skúmať, či na základe podania zo dňa 27. februára 2011 sa žalobca domáha toho istého určenia, ako sa domáhal v zmysle pôvodnej žaloby zo 04. júla 2007. Pre toto posúdenie pritom nie je možné vychádzať z uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. apríla 2007 č. k. 55V/7/2014-614 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 06. júna 2007 č. k. 55V/7/2004-647, ktorým bola žalobcovi ako dlžníkovi určená lehota 30 dní na uplatnenie popretej pohľadávky 58 234 252,20 Sk proti žalovanému ako veriteľovi. Ak nie je daná totožnosť žiadaného určenia na základe žalobcom sformulovanej žalobnej žiadosti v žalobe zo dňa 04. júla 2007 a v podaní zo dňa 27. februára 2011, predstavuje potom podanie žalobcu z 27. februára 2011 kvalitatívnu zmenu žaloby, o ktorej je potrebné rozhodnúť v súlade s ust. § 95 O. s. p.

Súd je pri rozhodovaní viazaný návrhom účastníkov podľa § 153 ods. 2 O. s. p. a nemôže rozhodnúť o

inom nároku, než si v konaní uplatnil žalobca.

Zároveň platí, že v sporoch vyvolaných konkurzom a vyrovnaním je súd viazaný nielen petitom žaloby, ale aj prihláškou a rozhodnutím, ktorým bola určená lehota na uplatnenie, resp. popretie pohľadávky.

V danej veci odvolací súd dospel k záveru, že prvostupňový súd okrem toho, že nemal pred svojím rozhodnutím jednoznačne ustálený predmet konania, prekročil aj rozsah viazanosti petitom návrhu, prihláškou žalovaného do vyrovnania a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. apríla 2007 č. k. 55V/7/2014-614 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 06. júna 2007 č. k. 55V/7/2004-647. Vo výroku rozsudku určil, že žalovaný nemá voči žalobcovi právo na zaplatenie sumy 1 933 023,04 eur s príslušenstvom, ani právo na zmluvnú pokutu. Z prihlášky žalovaného z 03. apríla 2005, konkrétne z výpočtu prihlásenej pohľadávky (strana 2 prihlášky) vyplýva, že žalovaný si prihlásil pohľadávku v celkovej výške 58 234 252,20 Sk (istina 42 631 764,20 Sk, zmluvná pokuta 15 602 488,- Sk). Z uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. apríla 2007 č. k. 55V/7/2014-614 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 06. júna 2007 č. k. 55V/7/2004-647 vyplýva, že žalobcovi ako dlžníkovi bola určená lehota 30 dní na uplatnenie popretej pohľadávky 58 234 252,20 Sk proti žalovanému ako veriteľovi.

Súd prvého stupňa vo svojom rozsudku teda určením o neexistencii práva žalovaného v časti príslušenstva a zmluvnej pokuty prekročil rozsah žaloby podľa § 59 ods. 5 ZKV, keďže rozsah žaloby, o ktorej mal súd rozhodnúť, je vymedzený uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. apríla 2007 č. k. 55V/7/2014-614 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 06. júna 2007 č. k. 55V/7/2004-647.

Výrok rozsudku súdu prvého stupňa pritom nekorešponduje ani s podaním žalobcu z 27. februára 2011 v uvedení dátumu uzavretia zmluvy medzi Ing. E. B. ako postupcom a žalovaným ako postupníkom. Žalobca v podaní z 27. februára 2011 uviedol ako deň uzavretia zmluvy dátum 16. november 2003, súd prvého stupňa vo výroku rozsudku uviedol dátum 16. október 2003. Ak súd prvého stupňa mal za to, že je rozpor medzi petitom žaloby a textom žaloby, jej príloh, resp. s prihláškou žalovaného z 03. apríla 2005, bolo jeho povinnosťou tento rozpor v súčinnosti so žalobcom postupom podľa § 43 ods. 1 O. s. p. odstrániť. Súdom nemôže vo svojom rozhodnutí svojvoľne opraviť znenie petitu žaloby, a to aj ak by mal za to, že sa jedná iba o písarsku chybu na strane žalobcu. Odstrániť uvedenú chybu môže iba žalobca.

Nakoľko súd prvého stupňa nemal ustálený predmet konania a prekročil rozsah žaloby podľa § 59 ods. 2 ZKV, je konanie na súde prvého stupňa poznačené inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Odvolací súd však považoval za potrebné vysporiadať sa aj s ďalšími odvolacími námietkami žalovaného, ktoré majú význam pre rozhodnutie vo veci.

K odvolacej námietke žalovaného týkajúcej sa založenia napadnutého rozhodnutia na výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. júna 2014 č. k. 3Cob/166/2013-561, v dôsledku čoho postupoval v rozpore s ust. § 159 ods. 2 O. s. p. a tým vec nesprávne právne posúdil, odvolací súd uvádza, že táto námietka odvolateľa je čiastočne dôvodná.

V konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 25Cb/112/2008 sa žalobca domáhal voči Ing. E. B. určenia absolútnej neplatnosti zmluvy o prevode obchodného podielu spoločnosti SYNAKO spol. s r. o. Banská Bystrica, IČO: 35 721 103 uzatvorenej medzi žalobcom a žalovaným dňa 02. júna 2003 a určenia, že na jej základe, ani podľa Dohody o odplate z 03. júna 2003 uzavretej medzi žalobcom a žalovaným nevzniklo žalovanému právo na zaplatenie odmeny. Rozsudkom z 25. júna 2014 č. k. 3Cob/166/2013-561 Krajský súd v Bratislave uvedenej žalobe vyhovel.

Podľa § 159 ods. 2 O. s. p., výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého.

Odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 25. júna 2014 č. k. 3Cob/166/2013-561 nebol pre prvostupňový súd záväzný v zmysle § 159 ods. O. s. p. V konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 25Cb/112/2008 sa síce riešila otázka, ktorej posúdenie malo význam pre rozhodnutie vo veci, avšak uvedený rozsudok nenadobudol právoplatnosť.

Uznesením Okresného súdu Bratislava I z 30. júla 2012 sp. zn. 3K/28/2012 bol na majetok dlžníka Ing. E. B. (žalovaný v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 25Cb/112/2008) vyhlásený konkurz. Toto uznesenie bolo uverejnené v Obchodnom vestníku dňa 03. augusta 2012.

Podľa § 47 ods. 1 veta prvá zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“) ak tento zákon neustanovuje inak, vyhlásením konkurzu sa prerušujú všetky súdne a iné konania, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu patriaceho úpadcovi.

Podľa § 47 ods. 3 ZKR v konaniach prerušených podľa odseku 1 možno pokračovať na návrh správcu; správca sa podaním návrhu na pokračovanie v konaní stáva účastníkom konania namiesto úpadcu.

Z vyššie uvedených ustanovení vyplýva, že jedným z procesnoprávnych dôsledkov vyhlásenia konkurzu je prerušenie súdnych konaní, ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu; prerušenie konania tu nastáva zo zákona (ex lege), preto o prerušení konania netreba vydávať rozhodnutie. Ďalším významným dôsledkom vyhlásenia konkurzu je skutočnosť, že v prerušených konaniach možno pokračovať len na návrh správcu, pričom správca sa podaním návrhu na pokračovanie v konaní stáva účastníkom konania namiesto úpadcu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. februára 2015 sp. zn. 3MCdo/16/2014, obdobne aj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2008 sp. zn. 2Obdo/8/2008).

Vyhlásením konkurzu na majetok Ing. E. B. došlo k prerušeniu konania vedeného na Okresnom súde Bratislava III, resp. v odvolacieho konania vedeného na Krajskom súde v Bratislave v súlade s ust. § 47 ods. 1 ZKR, nakoľko výsledok súdneho konania vedeného pod sp. zn. 25Cb/112/2008 má vplyv na majetok, ktorý patrí úpadcovi a ktorý podlieha konkurzu. V tomto konaní preto bolo možné pokračovať iba na návrh správcu konkurznej podstaty úpadcu Ing. E. B. (§ 47 ods. 3 ZKR).

Z napadnutého rozsudku (strana 5) ako aj z oznámenia Krajského súdu v Bratislave (č. l. 547 spisu) vyplýva, že Krajský súd v Bratislave konal vo veci priamo s úpadcom Ing. E. B., resp. s jeho právnu zástupkyňou JUDr. Z. R., pričom rozsudok zo dňa 25. júna 2014 doručoval súd právnej zástupkyňi úpadcu a následne aj dňa 16. septembra 2014 správkyni konkurznej podstaty úpadcu JUDr. Q. D., pričom na základe doručenia správkyni konkurznej podstaty mal rozsudok Krajského súdu v Bratislave nadobudnúť právoplatnosť dňa 16. septembra 2014.

Rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave bolo vyhlásené dňa 25. júna 2014, t. j. po prerušení konania zo zákona, ktoré mal odvolací súd skonštatovať a vo veci samej nerozhodnúť pre prekážku prerušenej veci. Ak napriek tejto skutočnosti Krajský súd v Bratislave vo veci rozhodol, nemohol byť rozsudok z 25. júna 2014 č. k. 3Cob/166/2013-561 účinne doručený Ing. E. B. ako účastníkovi konania, v dôsledku čoho nenadobudol právoplatnosť. Rozhodnutie, ktoré bolo vydané proti úpadcovi v prerušenom konaní (§ 47 ods. 1 ZKR), je možné doručiť úpadcovi (Ing. E. B.) v súlade s § 45 a nasl. O. s. p. až po zverejnení oznámenia o právoplatnosti uznesenia o zrušení konkurzu v Obchodnom vestníku (§ 102 ods. 5 ZKR), kedy odpadajú účinky konkurzu podľa § 47 ods. 1 ZKR. Na uvedenom konštatovaní nič nemení ani skutočnosť, že Krajský súd v Bratislave následne doručoval rozsudok z 25. júna 2014 č. k. 3Cob/166/2013-561 aj správkyni konkurznej podstaty Ing. E. B. JUDr. Q. D.. Toto doručenie rozhodnutia nie je možné považovať za účinné doručenie, nakoľko správkynia konkurznej podstaty nedala súhlas na pokračovanie v súdnom konaní v zmysle § 47 ods. 3 ZKR.

Z uvedených dôvodov má odvolací súd za to, že rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. júna 2014 č. k. 3Cob/166/2013-561, z ktorého súd prvého stupňa vychádzal, nie je právoplatný, bez ohľadu

na skutočnosť, že je na ňom vyznačená doložka právoplatnosti. Pre posúdenie právoplatnosti súdneho rozhodnutia je súd povinný vychádzať výlučne z obsahu súdneho spisu a skutočností uvádzaných účastníkmi konania.

Súd prvého stupňa nemohol byť pri rozhodovaní viazaný rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo dňa 25. júna 2014 č. k. 3Cob/166/2013-561, nakoľko neboli splnené zákonné podmienky v zmysle § 159 ods. 2 O. s. p. Tým, že sa súd prvého stupňa v rozhodnutí pri posudzovaní platnosti zmluvy o prevode obchodného podielu obmedzil na konštatovanie dôvodov z neprávoplatného rozhodnutia iného súdu, nepostupoval v súlade so záväzným názorom vysloveným v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 15. novembra 2011 sp. zn. 1Obo/43/2011, podľa ktorého mal súd ako predbežnú otázku skúmať platnosť základných zmlúv. Keďže súd prvého stupňa neskúmal otázku (ne)platnosti zmluvy o prevode obchodného podielu, vec nesprávne právne posúdil tým, že nedostatočne zistil skutkový stav veci.

Žalovaný v odvolaní namietal aj nesprávne posúdenie neplatnosti notárskej zápisnice súdom prvého stupňa v napadnutom rozsudku. Prvostupňový súd v rozhodnutí len skonštatoval, že ak žalobca uznal na základe notárskej zápisnice neexistujúci dlh, nespĺňa takáto notárska zápisnica predpoklady spôsobilosti exekučného titulu v zmysle ust. § 41 ods. 2 písm. c/ Exekučného poriadku. Ak teda žalobca v notárskej zápisnici uznal záväzok, ktorého predmetom je nemožné plnenie vzhľadom na absolútnu neplatnosť zmluvy o prevode obchodného podielu, je takéto uznanie záväzku v zmysle § 37 ods. 2 Občianskeho zákonníka neplatné. Tento záver súdu prvého stupňa nepovažuje odvolací súd za správny.

Povinnosť plnenia na základe notárskej zápisnice možno charakterizovať ako plnenie, ktoré má svoj základ v procesnom práve, teda bez vzťahu na hmotnoprávny titul. Notárska zápisnica so súhlasom k vykonateľnosti má povahu verejnej listiny a ako každá verejná listina aj notárska zápisnica osvedčuje pravdivosť údajov v nej uvedených až do doby, pokiaľ nie je preukázaný opak. Aj pri posudzovaní notárskej zápisnice sa preto uplatňuje tzv. prezumpcia správnosti. Notárska zápisnica je spôsobilým exekučným titulom vtedy, ak mimo formálnych podmienok vykonateľnosti spĺňa podmienky materiálnej vykonateľnosti. Jednou z podmienok materiálnej vykonateľnosti je, aby notárska zápisnica obsahovala právny záväzok (stanovenie konkrétnej povinnosti zo záväzkového právneho vzťahu vzniknutej na základe určitej právnej skutočnosti), ďalšími sú označenie oprávnenej osoby, povinnej osoby, právneho dôvodu, predmetu a času plnenia a súhlas povinnej osoby s vykonateľnosťou notárskej zápisnice. Notárska zápisnica môže obsahovať aj samotný hmotnoprávny úkon. Dohoda oprávnenej osoby a povinnej osoby obsiahnutá v notárskej zápisnici, ktorá vyjadruje súhlas povinnej osoby s vykonateľnosťou notárskej zápisnice, nemá hmotnoprávnu povahu; ide o jednu z náležitostí, ktorú musí notárska zápisnica obsahovať (§ 46 a nasl. Notárskeho poriadku), aby bola z materiálneho hľadiska vykonateľná (aby bola exekučným titulom). Táto dohoda oprávnenej a povinnej osoby teda nemá sama osebe za následok vznik, zmenu alebo zánik práv alebo povinností účastníkov právneho vzťahu. V prípade notárskej zápisnice so súhlasom s vykonateľnosťou treba mať na zreteli osobitné znaky tohto exekučného titulu v porovnaní s inými exekučnými titulmi. Takáto zápisnica nie je rozhodnutím (súdu alebo iného orgánu) a nemá ani účinky, ktoré zákon s rozhodnutím spája a nie je vybavená účinkami právoplatnosti, ani záväznosti pre účastníkov a pre všetky orgány, ktoré majú napríklad rozhodnutia súdu vydané v občianskom súdnom konaní (§ 159 O. s. p.). Vykonateľná môže byť aj taká zápisnica, ktorá nemá svoj základ v hmotnom práve. Na druhej strane ale prejav povinnej osoby urobený v notárskej zápisnici, ktorý má mať procesné dôsledky (jeho súhlas s vykonateľnosťou notárskej zápisnice) nezbavuje povinnú osobu možnosti urobiť predmetom súdneho konania samotný hmotnoprávny vzťah (povinnosť z neho vyplývajúcu). To potom znamená, že v sporovom konaní je možné domáhať sa samostatným návrhom určenia neplatnosti právneho úkonu, na ktorý bol v notárskej zápisnici odkaz v súvislosti s uznaním dlhu. Pokiaľ by prípadne súd takémuto návrhu vyhovel, notárska zápisnica zostáva exekučným titulom. Ak by v exekučnom konaní došlo k vymoženiu plnenia uvedeného v notárskej zápisnici a následne súd by v inom (sporovom) konaní určil, že hmotnoprávny základ nie je daný, išlo by u oprávneného o bezdôvodné obohatenie (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. novembra 2010 sp. zn. 3Cdo/63/2009).

Ak súd posudzuje, či pohľadávka prihlásená vo vyrovnacom konaní je pohľadávkou vykonateľnou na základe predloženej notárskej zápisnice ako exekučného titulu, je oprávnený skúmať spôsobilosť notárskej zápisnice len v zmysle kritérií uvedených § 41 ods. 2 písm. c/ Exekučného poriadku, a to, či obsahuje právny záväzok, či je označená oprávnená osoba a osoba povinná, či je uvedený právny dôvod, predmet a čas plnenia, či povinná osoba v notárskej zápisnici s jej vykonateľnosťou súhlasila a či bola spísaná predpísaným spôsobom a obsahuje náležitosti predpokladané ust. § 46 a nasl. Notárskeho poriadku. Pokiaľ súd posudzuje otázku (ne)spôsobilosti notárskej zápisnice ako exekučného titulu, ktorá má povahu verejnej listiny, aj z iných než vyššie uvedených dôvodov, prekročí tým oprávnenie skúmania, ktoré mu umožňujú príslušné právne predpisy.

Súd prvého stupňa založil svoj záver o nespôsobilosti notárskej zápisnice na vyhodnotení uznania neexistujúceho dlhu ako neplatného právneho úkonu. Uznanie dlhu v notárskej zápisnici nie je obligatórnou náležitosťou v zmysle § 41 ods. 1 písm. c/ Exekučného poriadku. Ak žalobca namietal neplatnosť uznania dlhu a súd prvého stupňa sa s týmto tvrdením stotožnil, nemá to vplyv na spôsobilosť notárskej zápisnice ako exekučného titulu. V rozhodnutí súd prvého stupňa neskúmal, či notárska zápisnica ako exekučný titul, na podklade ktorej si žalovaný prihlásil pohľadávku do vyrovnacieho konania, obsahuje, resp. neobsahuje náležitosti predpokladané ust. § 41 ods. 1 písm. c/ Exekučného poriadku a ust. § 46 a nasl. Notárskeho poriadku. Z tohto dôvodu dospel odvolací súd k záveru, že prvostupňový súd otázku nespôsobilosti notárskej zápisnice nesprávne právne posúdil.

Keďže v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na ust. § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O. s. p. zrušil v napadnutej časti rozsudok súdu prvého stupňa a v súlade s ust. § 221 ods. 2 mu v rozsahu zrušenia vrátil vec na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 226 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.